

ಅಭಿಲಾಷೆ, ಅಭಿಲಾಷೆ, ಅಭಿಲಾಷೆ

“ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರ ಉಪದೇಶಗಳೆಲ್ಲ ನಾನು ಮೆಚ್ಚುವ ವಿಶೇಷ ಭಾವನೆ ಇದು. ದರ್ಶನದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಕರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ಇದೇ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ಭಾವನೆ. ನೀವು ವೇದಗಳನ್ನು ಓದಿದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ‘ಮಾ ಭೀಃ’ (ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಅಂಜಬೇಡ) ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ” (ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿ, ಸಂಪುಟ ೧, ಪು.೪೭-೪೮). ಭಯವು ನಮ್ಮ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷೋಪಾಸನಂತೆ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಮೇಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಂದೇ ಅದು ರೋಮಾಂಚಕಾರಿಯಾದ ಒಂದು ವೈಚಾರಿಕ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೂ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

೧. ದೌರ್ಬಲ್ಯದ ಚಿಹ್ನೆ

“ಭಯವೆಂಬುದೇನು? ದೌರ್ಬಲ್ಯದ ಚಿಹ್ನೆ. ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಅಲಕ್ಷ್ಯ, ಅಪಹಾಸ್ಯಗಳನ್ನು ಎಣಿಸದೆ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು” (ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿ, ಸಂಪುಟ ೧, ಪು.೪೮).

ಮೇಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಆಂತರಿಕ ‘ದುರ್ಬಲತೆ’ಯ ಬಾಹ್ಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಚಿಹ್ನೆಯೇ ‘ಭಯ.’ ರೋಗವಿದ್ದವನಿಗೆ ಹೊರಗೆ ರೋಗದ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಹೇಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ, ಒಳಗಿನ ದುರ್ಬಲತೆಯು ‘ಭಯ’ ವಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಭಯವು ಆಂತರಿಕ ದೌರ್ಬಲ್ಯದ ಚಿಹ್ನೆ ಯಾದರೂ, ದೌರ್ಬಲ್ಯವು ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ನಿಲುವು. ಅವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: “ಮನುಷ್ಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ಮಾಡುವ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪೆಂದರೆ, ಈ ಜೀವನವೇ ಸತ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು....ನಾವೆಂದಿಗೂ ದೇಹವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ದೇಹವಾಗುವುದಿಲ್ಲ..... ಪರಿಶುದ್ಧನಾದ ಮನುಷ್ಯನ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ಬದಲಾಗುವುದು. ಕೋಟ್ಯಂತರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಸ್ವಪ್ನವೆಲ್ಲ ಮಾಯವಾಗುವುದು... ಈಗ ಮಾನವನಿಗೆ ತನ್ನ ನೈಜಸ್ವಭಾವ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು... ಹೀಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಾನವ ನಿರ್ಭಯನಾಗುವನು, ಆಗ ಭ್ರಾಂತಿ ಕೊನೆಗಾಣುವುದು, ದುಃಖ ಕೊನೆಗಾಣುವುದು, ಅಂಜಿಕೆಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಸಲ ಮಾಯವಾಗುವುವು...” (ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿ, ೨:೧೯೫).

ಎಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲತೆಯ ಭಾವನೆ ಇರುವುದೋ, ಅಲ್ಲಿ ಭಯವೂ ಹೆಡೆಯೆತ್ತುವುದು. ದುರ್ಬಲತೆಯು, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನುವಂತೆ, ಬರಿ ಭ್ರಮೆಯಷ್ಟೇ ಹೀಗೆ ಭಯದ ಮೂಲ ಭೂತ ಆಕರವನ್ನೇ ಬುಡಸಹಿತ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಕಿತ್ತು ಬಿಸುಡುತ್ತಾರೆ.

೨. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ

“ಭಯವೆಂದರೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ. ಅದು ನೋವು ಮತ್ತು ಕೆಡುಕಿನ ಸಾಧ್ಯತೆಯ, ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಖರ ಹಾಗೂ

ಸತತ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ತೋರಿಬರುವುದಾಗಿದೆ” (The particular emotive reaction which takes place through a sufficiently vivid and persistent representation of possible pain or evil) (J. Sully, The Human Mind, Vol II, P.91 - Quoted in The Psychology of the Emotions, by Th. Ribot, P.208).

ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಭಯವು ಕೆಡುಕಿನ ವಿರುದ್ಧದ ರಕ್ಷಣಾ ವಿಧಾನವಷ್ಟೆ. ಇದು ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಕುಂದಿಸಬಾರದು. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ಪೋಷಿಸಬೇಕು. ಕೇವಲ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವ, ಭಯಾನಕವಾದ ಮನೋವಿಕೃತಿಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಅಥವಾ ಅಗಣಿತ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಬಾಳನ್ನು ತುಂಬಿಬಿಡುವ ಸ್ಥಿತಿ ಅದಾಗಬಾರದು. — ಜಾನ್ ಸನ್

ಇಲ್ಲಿ ‘ಭಯ’ವನ್ನು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಮೂಡುವ ಭಾವನೆ. ನೋವು ಮತ್ತು ಕೆಡುಕುಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಯೇ ಭಯಕ್ಕೆ ಮೂಲ. ಮೇಲಿನ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಭಾವನೆಯು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಖರ ಮತ್ತು ಸತತವಾಗಿದ್ದಾಗ, ಆ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಅದರ ದೆಸೆಯಿಂದ, ಮಾನವನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಭಾವನೆಯೇ ‘ಭಯ.’ ಹೀಗೆ, ಭಯವು ಒಂದು ಅವಲಂಬಿತ ಭಾವನೆಯೇ ಹೊರತು, ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾವನೆಯಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಯಾವ ಕೆಡುಕಿನ ಅಥವಾ ನೋವಿನ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅದು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಅದರ ಪ್ರಖರತೆ ಮತ್ತು ನಿರಂತರತೆಗಳು ಭಯದ ಪ್ರಖರತೆ ಮತ್ತು ನಿರಂತರತೆಗಳನ್ನೂ ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ.

ಸುಖ-ದುಃಖ, ಒಳಿತು-ಕೆಡುಕು ಮುಂತಾದ ದ್ವಂದ್ವಗಳು ಬದುಕಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗಗಳು; ಅವುಗಳು ಬಂದುಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ; ಅವುಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಲ್ಲದೆ, ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಆತ್ಮವನ್ನು ಯಾವುದೂ ಘಾಸಿಗೊಳಿಸಲಾರದು ಎಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನೇ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತ, ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತಾರೆ:

“...ಅನಂತಾತ್ಮವು ಜನನಮರಣಾತೀತ, ಅದನ್ನು ಯಾವ ಬೆಂಕಿಯೂ ಸುಡಲಾರದು, ಯಾವ ಶಸ್ತ್ರವೂ ಭೇದಿಸಲಾರದು, ಯಾವ ವಿಷವೂ ಕೊಲ್ಲಲಾರದು ಎಂದು ಅರಿತಾಗ ನೀವು ನಿರ್ಭಯರಾಗುತ್ತೀರಿ” (ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿ, ೬:೨೧೪).

ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವು ಆತ್ಮವೆಂದರಿತ ಮೇಲೆ, ಆ ಆತ್ಮವನ್ನು ಯಾವುದೂ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಪರಿಜ್ಞಾನವೂ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಮೂಡುವುದು. ಇದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ನೋವು ಮತ್ತು ಕೆಡುಕುಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರಾಕರಣೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವು ಉಂಟುಮಾಡುವ 'ಭಯ'ದ ತೋರುವಿಕೆಯನ್ನೇ ತಳ್ಳಿಹಾಕಿ ದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಆಶಯ. ಅದಲ್ಲದೆ, ಭಯವು ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅದು ಯಾವ ಆಧಾರವೂ ಇಲ್ಲದ, ಭ್ರಮಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಷ್ಟೇ.

೩. ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ

“ಭಯವೆಂದರೆ ಮಾನವಸಹಜವಾದ, ಆದಿಮ (primitive), ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶವುಳ್ಳ, ನಡುಗುವಿಕೆ- ಹೃದಯದ ಬಡಿತದ ಹೆಚ್ಚಳ-ಪೆಚ್ಚಾಗುವಿಕೆ ಮುಂತಾದ ದೈಹಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ.”

ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಮೂರು ಅಂಶಗಳು ಹೀಗಿವೆ: ೧. ಭಯವೆಂಬುದು ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಮತ್ತು ಮಾನವತೆಯ ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಕಂಡುಬರುವ ಭಾವನೆ. ೨. ಅದು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಪುಕ್ಕಲುತನ ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳದ್ದು. ೩. ಭಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಒಂದೇ ತೆರನ ದೈಹಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಪಲಾಯನವಾದಿಗಳು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಭಯಭೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಭಯದ ದೈಹಿಕ (ಅವ)ಲಕ್ಷಣಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಾಗಿಯೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ವ್ಯಾಧಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಪ್ರಕಾರ, ಏಕೈಕ ಔಷಧಿಯೆಂದರೆ 'ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಧೋರಣೆ.'

“ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಅಂಜಬೇಡಿ. ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೀವು ಸಾಧಿಸುತ್ತೀರಿ. ಅಂಜದೊಡನೆಯೇ ನೀವು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದವರಾಗುತ್ತೀರಿ. ಪ್ರಪಂಚದ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಅಂಜಿಕೆ. ಇದೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ. ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣ ಅಂಜಿಕೆ. ನಿರ್ಭಯತೆ ಈ ಕ್ಷಣವೇ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಕೂಡ ಕೊಡುವುದು” (ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿ, ೩:೧೯೧).

೪. ಆಸರೆ ತಪ್ಪಿದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಭಾವನೆ

ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಜಾನ್ ಬ್ರೌಡಸ್ ವಾಟ್ಸನ್ (John Broadus Watson) ಪ್ರಕಾರ ಆಗ ತಾನೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಆಶ್ರಯ ಅಥವಾ ಆಲಂಬನೆಯ ಹಠಾತ್ ನಷ್ಟವು ಭಯದ ಭಾವವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಈ ವಾಖ್ಯಾನವು ಮಾನವನು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಒಂದು ಆಲಂಬನೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಆಲಂಬನೆಯು ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ,

ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಮುಂತಾಗಿ ಹಲವು ವಿಧವಾಗಿದೆ. ಇದು ಹಠಾತ್ತನೆ ಕಳೆದುಹೋದಾಗ ಭಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ವೇದಾಂತವು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಲಂಬನವಾದ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಏತದಾಲಂಬನಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ, ಏತದಾಲಂಬನಂ ಪರಂ - 'ಈ ಆಲಂಬನವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು, ಉತ್ತಮವಾದುದು' ಎಂದು ಕಠೋಪನಿಷತ್ತು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅದೇ ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ನಾವು ಹೊರಗಿನದೇನನ್ನೂ ಅವಲಂಬಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ಬಗೆಯ ನಿರ್ಭಯತೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ವೈಭವವನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಪಮ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೀಗೆ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ:

“ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯೇ ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅದು ಹುದುಗಿರಬಹುದು. ಕೊನೆಗೆ ಅದು ಜಯಿಸಿ ಮೇಲೆದ್ದೇ ಏಳುವುದು. ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭರವಸೆಯನ್ನು ತರುವುದೇ ಹೊರತು ನಿರಾಶೆಯನ್ನಲ್ಲ.ನಿಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದೆಂದು ಅದು ಸಾರುವುದು... ಎಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯ ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟದರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೂ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಇರುವುದು ಆಶಾಜನಕ ಸಂಗತಿ. ನಾನು ಏನನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವೆನೋ ಅದನ್ನು ನಾನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ” (ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿ, ೩:೫೦).

೫. ಅಜ್ಞಾತ ಮತ್ತು ಅನಿಶ್ಚಿತವಾದುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಭದ್ರತೆಯ ಭಾವನೆ

ಶಿಶುವಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಆಲಂಬನೆಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯೇ ದೊಡ್ಡವರಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬರುವುದನ್ನು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿ ಎರಿಕ್ ಫ್ರೋಮ್ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಭಯಪಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರು ಹೀಗೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ: “ನಾವು ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದು ನಮಗೆ ತುಂಬ ಇಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ, ನಾವು ಏನನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಾವು ಅಜ್ಞಾತದಡೆಗೆ ಹಾಗೂ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯಡೆಗೆ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡುವುದನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಡೆಹಿಡಿಯುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟ ಮೇಲೆ, ಅದು ಅಷ್ಟು ಅಪಾಯಕಾರಿಯೆಂದು ನಮಗೆ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ಅದರಾಚೆ ಇರುವ ಹೊಸ ಅಂಶಗಳು ನಮಗೆ ತುಂಬ ಅಪಾಯಕಾರಿಯೆಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವು ಭಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ನಾವಿಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯೂ ಅಪಾಯ ಅಥವಾ ವಿಫಲತೆಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ..” (To Have or To Be, Eric Fromm, p.95).

ಕಠೋಪನಿಷತ್ತು ಕೂಡ ಮಾನವನ ವಿಫಲತೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ: ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವ ಗುಣವುಳ್ಳವು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ, ಈಶ್ವರನು ಅವುಗಳನ್ನು ಸತ್ವಹೀನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸಾಯುವ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಮಂದಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಈ ಸೀಮಿತತೆಯನ್ನು, ಅಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಗಾಣದ ಎತ್ತುಗಳಂತೆ,

ದಾಸ್ಯದ ಬಾಳು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಮಧ್ಯೆ ಧೀರ ನೊಬ್ಬ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಒಳಮುಖವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಆ ಮೂಲಕ ಅಮೃತತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಅದಮ್ಯ ಬಯಕೆ ಅವನಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಈ ಅಭದ್ರತೆಯ ಭಾವನೆಯೇ ಮಾನವನ ಘನತೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವೆಂದು ಹೀಗೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಆತ್ಮವಲ್ಲದೆ, ಬಾಹ್ಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ, ಯಾವುದೂ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: “ನಮಗೆ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ, ಬಲ, ಬುದ್ಧಿ, ಸೌಖ್ಯ ಎಲ್ಲ ಬರುವುದೆಂದು ಆಶಿಸುವೆವು.. ಆದರೆ ಅದು ಎಂದಿಗೂ ಈಡೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದಿಗೂ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಯಾವ ಸಹಾಯವೂ (ಯಾವಾಗಲೂ) ಬಂದಿಲ್ಲ” (ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿ, ೬:೨೨೮).

ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಪ್ರಕಾರ, ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಭದ್ರತೆಯ ಭಾವನೆಗೆ ‘ಆತ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ’ ರಾಮಬಾಣ. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: “...ನಾವು ನೀವು ಋಷಿಗಳಾಗಬೇಕು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ ಇರಬೇಕು. ನಾವು ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಚಾಲನೆಗೊಳಿಸುವಂತಹ ವರಾಗಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅನಂತಶಕ್ತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ.... ಋಷಿದರ್ಶನವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗುವೆವು. ಆಗ ನಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಬರುವ ಪ್ರತಿ ನುಡಿಯೂ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅನಂತ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ..”(ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿ, ೩:೬೨).

೫. ‘ಅಹಂ’ ನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಾದ ಅಸುಖ ಭಾವನೆ

ಆಧುನಿಕ ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಿತಾಮಹನೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಸಿಗ್ಮಂಡ್ ಫ್ರಾಯ್ಡ್ ಕೂಡ ‘ಭಯ’ ಅಥವಾ ‘ಕಳವಳ’ವು ಅಪಾಯದ ಸಾಧ್ಯತೆಗೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಒಂದು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆಯೆಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ; ಆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯು ಮೂಡುವುದು ಮಾನವನ ‘ಅಹಂ’ ನಿಂದ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಅಪಾಯವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅಥವಾ ಅದರಿಂದ ವಿಮುಖನಾಗಲು ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ‘ಅಹಂ’ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ‘ಭಯ’ ಮತ್ತು ಅದರ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಅಪಾಯವು ಮೈದೋರುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಬಾಹ್ಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ‘ಭಯ’ ಮತ್ತು ‘ಅಹಂ’-ಇವುಗಳ ನಡುವಣ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಫ್ರಾಯ್ಡ್ ನಿಖರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಫ್ರಾಯ್ಡ್, ‘ಅಹಂ’ ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗಾದರೆ, ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಬಾಹ್ಯ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ, ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಖದುಃಖಗಳೆಂಬ ಧುವಗಳ ನಡುವೆ ಒಲಾಡುತ್ತಿರುವ, ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಅಡಗಡಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಂಶವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಅದರಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗದ ಅಂಶ

ಭಯವೆನ್ನುವುದು ಅಂತಃಸಾಕ್ಷಿಯು ತನ್ನ ತಪ್ಪಿಗೆ ತೆರುವ ತೆರಿಗೆಯಾಗಿದೆ.

- ಸೆವೆಲ್

ವಿದೆಯೆನ್ನುವದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ದುರಾ ದೃಷ್ಟ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ‘ನಿತ್ಯ’ ವಾಗಿರುವ ಅಂಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಲ್ಲವೂ ಭ್ರಮೆಯೆಂಬುದೇ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭ್ರಮೆಯ ಈ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೂರ್ಖತನ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೇ ತಮ್ಮ ವೀರವತ್ತಾದ ವಾಣಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ: “ನಾವಿನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿಲ್ಲ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವೆವು. ಅದೇ ಅನಂತತೆ. ಅದೇ ಮಾನವನ ನೈಜಸ್ವರೂಪ. ...ಪುರಾತನ ಭಾರತೀಯ ದಾರ್ಶನಿಕ ನೊಬ್ಬ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ: ‘ಆತ್ಮವು ಮಾತ್ರವೇ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಉಳ್ಳದ್ದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಅನಂತವಾಗಿರುವುದು. ಯಾವ ಅನಂತವನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಲಾರವೋ, ಅದು ಎಂದೆಂದೂ ಅಖಂಡವಾಗಿರುವುದು. ಇದೇ ಮಾನವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ನೈಜಸ್ವರೂಪ’”(ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿ, ೨:೨೩).

೬. ‘ಅಭಿನಿವೇಶ’

‘ಅಭಿನಿವೇಶ’ ಎಂಬ ಪದವು ಬರುವುದು ಯೋಗಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದುಃಖದ ಅನುಭವವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಐದು ಕ್ಲೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು. ಇದನ್ನು ‘ಮರಣ ಭಯ’ ವೆಂದು ಹೆಸರಿಸಿದರೂ, ‘ಬದುಕುವ ಇಚ್ಛೆ’ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸುವುದು ಉತ್ತಮ. ಏಕೆಂದರೆ, ಬದುಕುವ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಮರಣಭಯವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೇ? ಈ ಪದವು ಮರಣಭಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರೂ, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಆಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ನಾವು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದರ ವಿರಹದ ಸಾಧ್ಯತೆಯು ನಮಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅಸುಖ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನೇ ನಾವು ‘ಭಯ’ ಎನ್ನುವುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ‘ನಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಭಯ’ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ‘ಇರುವಿಕೆ’ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಹೀಗಾಗಿ, ಅದರ ನಷ್ಟದ ಸಾಧ್ಯತೆಯು ನಮಗೆ ಭಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನೇ ‘ಅಭಿನಿವೇಶ’ವೆಂದು ಕರೆಯುವುದು.

ಮರಣಭಾವವನ್ನು ಕೇವಲ ದೇಹ ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮ ಚಿಂತನವಾದುದು. ದೇಹಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ‘ಮರ್ತ್ಯಭಾವ.’ ಆತ್ಮಭಾವವು ‘ಅಮರ್ತ್ಯಭಾವ.’ ಹೀಗಾಗಿ ಅಭಿನಿವೇಶವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿವಾರಿಸುವುದು ಆತ್ಮ ಜ್ಞಾನವೊಂದೇ. ಇದು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ನಮಗೆ ನೀಡುವ ಭಾವನೆ. ಅದಲ್ಲದೆ, ‘ಪೂರ್ಣಮದಃ ಪೂರ್ಣಮಿದಂ’ ಎಂಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಮಂತ್ರವು ಎಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ಣವೇ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಭಯವೇ ಎಲ್ಲ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ. ಹಾಗೆಯೇ ಇದು ಕ್ರೂರತೆಯ ಆಕರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೂಡ. ಭಯವನ್ನು ಜಯಿಸುವುದೇ ಜ್ಞಾನದ ಅವತರಣದ ಚಿಹ್ನೆ.

— ಬರ್ಟಂಡ್ ರಸೆಲ್

ಎಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವಾಗ, ನಾವು ಅಪೂರ್ಣರಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ! ನಾವೀಗಾಗಲೇ ನೋಡಿದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಅನಂತವೆಂದ ಮೇಲೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಹೋಗುವ ಅಂಶವೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ! ಅದಕ್ಕೇ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವರು: “..ಈ ಸಂಕುಚಿತ ಜೀವದಲ್ಲಿರುವುದೇ ಮರಣ, ಬರಿಯ ಮರಣ. ಆದಕಾರಣವೇ ಮರಣಭಯ ನಮಗೆ ಬರುವುದು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಬಾಳುತ್ತಿರುವನೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾನು ಜೀವಿಸುವೆನು ಎಂದರಿತಾಗ ಮೃತ್ಯುಭಯದಿಂದ ಪಾರಾಗಬಹುದು” (ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿ, ೨:೨೩).

೭. ‘ದ್ವಿತೀಯಾದ್ ವೈ ಭಯಂ ಭವತಿ’

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ ಉಪನಿಷತ್ತು ಒಂದು ರೂಪಕದ ಮೂಲಕ ಭಯದ ಮೂಲವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ: “ಮೊದಲು ಈ ಜಗತ್ತು ಪುರುಷಾಕಾರನಾದ ಆತ್ಮನೇ ಆಗಿತ್ತು.....ಅವನು ಅಂದರೆ, ಆ ಪ್ರಥಮಶರೀರಿ (ಹಿರಣ್ಯಕರ್ಭನು) ಭಯಪಟ್ಟನು. ಆದುದರಿಂದ ಏಕಾಕಿಯಾದವನು (ಈಗಲೂ) ಭಯಪಡುತ್ತಾನೆ (ತಾನು ನಾಶನಾಗುವೆಂಬ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ). ‘ನನಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ನಾನು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಹೆದರಬೇಕು?’ ಎಂದು ನಂತರ ಅವನು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಈ ಬಗೆಯಾದ ಯಥಾರ್ಥ ಆತ್ಮದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ಅವನ ಭಯವು ಹೊರಟುಹೋಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವನು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಹೆದರಬೇಕಾಗಿತ್ತು? (ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವುದೆಂದರೆ)—ದ್ವಿತೀಯಾದ್ ವೈ ಭಯಂ ಭವತಿ—ಯಾವಾಗ ಎರಡನೆಯ ವಸ್ತುವಿರುವುದೋ, ಅದರಿಂದಲೇ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ” (೧:೪:೧೨).

ಈ ತರ್ಕಸರಣಿಯು ಅತಿ ಸರಳವೆಂಬಂತೆ ಮೇಲು ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಾಣಬರುವುದಾದರೂ, ಗಾಢವಾದ ತಾತ್ವಿಕ ಆಯಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಏಕೆತೆ ಅಥವಾ ಅಖಂಡತೆಯ ಭಾವನೆಯು ಭಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತದೆ. ಭಯದ ಮೂಲ ಕಾರಣವು ದ್ವೈತ ಅಥವಾ ವಿವಿಧತೆಯ ಭಾವನೆಯೇ. ಯಾವಾಗ ವಿವಿಧ ಕಾರಣಗಳಿಂದ, ಪ್ರತ್ಯೇಕತಾಭಾವನೆಯು ವ್ಯಾಪಕವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವುದೋ, ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಭಯದ ಭಾವನೆಯೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವುದು. ಇದನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಯಾಮದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ, ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಭಯಪೂರಿತ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ, ಪ್ರತ್ಯೇಕತಾಭಾವನೆಯೇ ಮೂಲಕಾರಣವೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುವುದು.

ಆದರೆ ವೇದಾಂತದ ಪ್ರಕಾರ ಅಖಂಡತೆಯೇ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯ

ಆಧಾರ. ಛಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ತು, ವಾಚಾರಂಭಣಂ ವಿಕಾರೋ ನಾಮಧೇಯಂ, ಮೃತ್ತಿಕೇತ್ಯೇವ ಸತ್ಯಂ—ಮಡಕೆಗಳ ಹಿಂದಿನ ಮಣ್ಣು ಮಾತ್ರವೇ ಸತ್ಯ, ಮಡಕೆಗಳೆಂಬ ವಿಕಾರಗಳು ಬರಿ ಮಾತಿನ ಆಡಂಬರಗಳು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ತು, ಯಾವುದನ್ನು ತಿಳಿದರೆ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಯಬಹುದೋ ಆ ತತ್ವದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ. ‘ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಭಗವಂತನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಬಿಡಬೇಕು’ ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಈಶಾವಾಸ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತು. ಹೀಗೆ ವೈವಿಧ್ಯಗಳು ಕಂಡುಬಂದರೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಆಧಾರಭೂತವಾದ ಅಖಂಡ ತತ್ವವಿದೆ, ವೈವಿಧ್ಯಗಳು ಬರಿಯ ತೋರಿಕೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಬೋಧನೆ. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಈ ಮಾತುಗಳು ಇದನ್ನೇ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತವೆ: “ಯಾರ ಜೀವನವು ಇಡೀ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಇದೆಯೋ, ಅವನೇ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವನು.... ‘ನಾನು ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವೆನು, ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವೆನು, ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವೆನು. ನಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ’ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಮಾನವನಿಗೆ ನಿರ್ಭಯತೆ ಬರುವುದು...” (ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿ, ೨:೨೩).

ಉಪಸಂಹಾರ

ಕಠೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳು ಉದ್ಗರಿಸುತ್ತಾರೆ: “ಯಾವುದು ದಾಟಲು ಇಚ್ಛಿಸುವವರಿಗೆ ಭಯರಹಿತವಾದ ದಡವಾಗಿರುವುದೋ (ಯಾವುದು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ) ಪರಮಾಶ್ರಯವಾಗಿರುವುದೋ, ಅಂಥ ಅಕ್ಷರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ತರಾಗಿರುವೆವು” ಎಂದು (೧:೩:೨). ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಮುಖ್ಯ ಧ್ಯೇಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಮಾನವನ ಮೂಲಭೂತ ಕ್ಲೇಶವಾದ ಭಯವನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ನಾಶಪಡಿಸುವುದು. ಹಾಗೆಂದೇ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ‘ಬ್ರಹ್ಮ’ ಅಥವಾ ‘ಆತ್ಮ’ ವನ್ನು ‘ಅನಂತಶಕ್ತಿ ತತ್ವ’ ವಾಗಿ, ‘ನಿರ್ಭೀತತತ್ವ’ ವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿತ್ತೋರಿಸಿದವರೆಂದರೆ, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು.

ಕೇವಲ ತಾತ್ವಿಕ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯ ವಸ್ತುವಿಷಯವಾಗಿದ್ದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಭೀತಿಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು, ದೈನಂದಿನ ಜೀವನವನ್ನು ಚೇತೋಹಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಸ್ಫೂರ್ತಿಸಂದೇಶವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರದು. ಹಾಗೆಂದೇ ಅವರು ಹೇಳುವರು: “ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಉಪನಿಷತ್ ‘ಶಕ್ತಿ, ಶಕ್ತಿ’ ಎಂದು ಸಾರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಡಬೇಕಾದ ಒಂದು ಮಹಾವಿಷಯ ಇದು...ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಮಾತ್ರವೇ ‘ಅಭೀ, ಅಭೀ’ (ನಿರ್ಭಯತೆ, ನಿರ್ಭಯತೆ) ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಸಾರುವುದು.... ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳ, ಕೋಮುಗಳ ದುರ್ಬಲರಿಗೆ, ದುಃಖಿಗಳಿಗೆ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾದವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ತಾವು ನಿಂತು ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಎಂದು ಉಚ್ಚ ಕಂಠದಿಂದ ಸಾರುತ್ತದೆ ಉಪನಿಷತ್ತು. ದೈಹಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಮಾನಸಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಮೂಲ ಮಂತ್ರ...” (ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿ, ೩: ೧೧೪-೧೧೫).

